

УДК 007.304.659.3

ПОЛІВАРІАНТНІСТЬ ЗАПОЗИЧЕНЬ У МЕДІАТЕКСТАХ: ПРОБЛЕМИ НОРМУВАННЯ ТА КОДИФІКАЦІЇ

Леся Гурч

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна, e-mail: slovolyb@ukr.net*

Висвітлено проблеми нормування, стабілізації та кодифікації іншомовних запозичень на основі медійних та лексикографічних статей; виокремлено кілька субпроблемних аспектів та охарактеризовано їх причини.

Ключові слова: іншомовна лексика, нормування, кодифікація, транслітерація, транскрипція, правописна невнормованість, поліваріантність, ЗМІ.

Нормування українського лексикону, зокрема стабілізація та кодифікація новітньої іншомовної лексики, є об'єктом не лише наукових зацікавлень, а й публічного та медійного диспутів. З огляду на культурно-історичні обставини та варіативність мовної картини світу українська орфографія характеризується трьома принципами графічного оформлення: фонетичним, морфологічним та історичним (традиційним). Давно засвоєні запозичені лексеми, як правило, відтворюються традиційним принципом, а новітні іншомовні слова — фонетичним та морфологічним. Попри історичну зумовленість ця тенденція призводить до правописної невнормованості. Основними детермінантами проблемного відтворення запозичень є історична модифікованість мовної норми, брак єдиної правописної системи, континуум запозичення, інтенсифікація лексичної дифузії та лінгвальні конденсації.

Мета статті — висвітлити проблеми відтворення, нормування та кодифікації іншомовної лексики на основі медійного та словникового матеріалу.

Принцип відтворення деяких іншомовних фонем у своїх наукових працях фрагментарно описували М. Вакуленко, О. Мисечко, О. Пономарів та ін. Питання норми і варіантності іншомовних слів висвітлювали В. Виноградов, К. Горбачевич, В. Іцкович, М. Пилинський, а нормування і кодифікацію запозичень розглядали І. Кочан та Л. Струганець.

Селективний аналіз мови преси 1990–2000-х рр. та короткий огляд лексикографічних праць дає підстави стверджувати, що правописне відтворення більшості іншомовних слів досі невнормоване. Ця презумція стала базою для виокремлення кількох субпроблемних аспектів. Головною проблемою є **передача деяких іноземних фонем**, стосовно чого позиції вчених максимально різняться. Найбільше розбіжностей виникає при передачі звуків **h** і **g**. Згідно з чинним правописом, відповідником до вищезазначених іншомовних фонем є

українська літера *z*. Лише “в окремих словах англійського походження **h** передається літерою **x**: *хобі, хокей, хол; Хемінгуей* та ін.” [12, с. 118–119]. Ось що з цього приводу пише О. Пономарів: “Наш сучасний правопис, на жаль, має тут хибний орієнтир — залежність від примх російської мови, яка через відсутність фрикативного *г* відтворює звук *h* то через *г* (**г**), то через **x**: Гейне, Гавайские острова, Гофманн і Хофманн, Гельмут і Хельмут, Гелена й Хелена” [9, с. 185]. Недоцільність такої фонетичної субституції зумовлена кремлівською реформою. На думку С. Караванського, “кремлівська реформа наших літер **Г, Г і X** — це найдошкульніше перекирчування нашої фонетичної системи. Та сучасні реформатори правопису виправили кілька прикирчів перекирчувань у нашому правописі, а правопис іншомовного **[H]** лишили без змін. Отже, ми й далі будемо перекирчувати чужу вимову на московський лад **хепні енд, секенд хенд, Хелловін**, коли правильна вимова цих слів **гепні енд, секенд генд, Голловін**” [15].

Правописну неузгодженість у науковому дискурсі значною мірою екслюкують газетні тексти. До прикладу, словотвірно адаптовану лексему *хепі-енд* (англ. *happy end* (+ *ing*) = щасливий кінець) журналісти часто відтворюють через літеру *z*: “*Мізерія*” також завершується **гепі-ендом**: *головний персонаж “вийшов надвір і остовпів перед лицем повного місяця”* (ДТ, 5.04.2008). Та все ж доміантною є кодифікована форма *хепі-енд* (“*Укртелефільм*” — без **хепі-енду** (ДТ, 8.09.2007)), що відповідає нормам українського правопису, адже англійські лексеми, запозичені через посередництво російської мови, передають літерою **x** [16; 17].

Супроводжується дискусійністю і принцип написання англійського запозичення *know how* (“знати як”), яке мовознавці пропонують відтворювати як *ноу-гау* [9, с. 183–185; 15]. Попри те, що словники не фіксують цієї форми, медіа почасти її продукують: *До того ж таке ноу-гау в сміттєзбиральній справі не лише рекламувало би певну продукцію, а й вміщувало би близько 100 літрів дрібного сміття* (П, 25.10.2005). Утім, у газетних статтях 90-х років превалюють варіанти, усталені в лексикографічних працях: *На багато років запобігти прогресуванню карієсу /зняттю/ зубів, відновити їх анатомічні форми і фізіологічні функції, відтепер дає змогу ноу-хау* *пломбувальний матеріал “Теофіл-20”, розроблений спеціалістами харківського акціонерного товариства “Стома”* (ВЗ, 17.02.1996). *За його словами, нинішня влада вдаватиметься до найрізноманітніших засобів підробки результатів голосування — від тих, котрі вже випробувані торік під час виборів у парламент, до “ноу-хау”* (МГ, 10.04.1999). Таке ж написання домінує і в сучасних медіатекстах: *Українське ноу-хау — суперконденсатор* (ДТ, 11.08.2007). *Ноу-хау від українських кінематографістів: кінопроект, побудований на кумівстві* (ДТ, 17.10.2009).

Не менш суперечливим є графічне відтворення лексеми *хобі* (англ. *hobby* = захоплення). На думку мовознавців, цей принцип написання наслідує звукове відтворення російської мови, тож варто вживати *гобі* [9, с. 185]. Проте чинний правопис [12, с. 119] та проаналізовані журналістські й словникові статті (ВТС СУМ, НСІС, СІС МШ, СІС, СА, НСЗ) фіксують запозичення через літеру **x**. До прикладу: *Девелопмент не може бути хобі* (ЛГ, 25.11.2008).

Також проблемною є передача звуку **g**, який транскрибують через літеру *z* та *г*. На думку В. Самійленка, український народ, вводячи в текст чужомовні слова, “систематично замінює в них звук *г* звуком *г*”. О. Пономарів пропонує передавати їх у нашій мові так: “*h = г, ch = x, g = г*” [9, с. 183]. Візьмімо до при-

кладу латинський вислів *persona non grata*, характерний неоднаковим принципом написанням. Приміром: Президент, якого напередодні “в лоб” запитали про нього (“яким правом вільно походить по Україні оголошений **персоною нон грата** злочинець Рабинович?”) (МГ, 21.10.1999). До того, 54-річний політик, якого називають “останнім диктатором Старого Світу”, був у західних країнах **персоною нон грата** (ГПУ, 29.04.2009).

Та не лише фонемі *h* і *g* є проблематичними. Виникають труднощі і з передачею звуку *w*. До прикладу, запозичення *уїк-енд* (англ. *week-end* = кінець тижня) журналісти відтворюють у різних графічних формах, а саме: **Уїк-енд** по-моршинськи (ДТ, 12.12.2009). У **вікенд** Ганна любить походити по магазинах та дискотеках (ГПУ, 03.04.2009). Згідно з правилами транскрибування англійського тексту фонему *w* варто передавати літерою *y* (“у запозичених через російську мову словах”) та літерою *v* (“в усіх інших випадках”) [16; 17]. Словники іншомовних слів кодифікують запозичення здебільшого в такій формі: *уїк-енд* (СІС, НСІС) та *уїкенд* (СА, НСІС). Утім, доречнішим можна вважати варіант *вікенд*, який реєструє словник “Нові слова та значення” [8, с. 48].

Неоднотипність передачі англійської літери *w* характерна і для запозичення *know how*, усталеному в лексикографічних працях як *ноу-хау* (НСЗ, НСІС, СА). Таку ж форму широко іррадіюють і медіі: **Ноу-хау** лікаря Потопальського (ДТ, 14.11.2009). Однак деякі носії національного лексикону такий принцип транскрибування вважають неправильним, замість цього пропонують вживати *нов-гав*. Це підтверджують результати опитування Української служби Бі-Бі-Сі: “Щодо транслітерації “**w**”, дійсно краще вживати “**v**”, оскільки це навіть краще вимовити, до того ж наша “**v**” набагато м’якша за звучанням, аніж російська” (Ольга Зозуля). “Ліпше вживати ці букви, котрі звучать фонетично як в англійській мові. Наприклад, правильно — нов-гав, гокей, Голмс та Гемінгвей” (Михайло Копчик). “Нема сумніву, що повинно бути Нов Гав, а не Ноу Хау. Слухаймо вимову і тоді не буде ніякого вагання” (Оксана Кузишин) [18].

Та окремі респонденти стверджують, що словосполучення “*know how*” треба перекладати як “ноу гау” чи “ноу-хау”. “Для “**w**” за звучанням у більшості випадків точніше буде все-таки “**y**”. Так що спеціалістам з української фонетики доречно було б спільно з експертами у англійській чи відповідно іншій вимові для кожного випадку знайти найточнішу транслітерацію і не звертати уваги на схожість чи несхожість її на радянські канони. А за принципом “Хай гірше, аби інше” авторитету мові ми аж ніяк не додамо” (Ігор Жук). “Крім того вимова звуку “**w**” теж дуже залежить від слова, і також від того, де цей звук зустрічається (на початку, в кінці, тощо). Тому “Вашінгтон”, але “ноу гау” або ж “ноу хау”. Але в жодному разі “нов гав”!!!” (Геннадій) [18].

До різних способів написання вдаються журналісти, відтворюючи запозичення *мас-медіа*. Цей варіант є звичним і конвенціональним для правописної системи нашої мови (За поліархічною теорією, є гілки влади та структуровані під гілки влади **мас-медіа** (ЛГ, 22.08.2006)). Та прагнучи словотвірною адаптувати цю лексему, деякі ЗМІ послуговуються іншою формою: Українські **мас-медіа** публікують інформацію про те, що перший заступник магістра закордонних справ України Антон Бутейко підписав у Страсбурзі Протокол № 6 до Європейської конвенції з прав людини, який стосується скасування смертної кари (ВЗ, 09.05.1997). Димінський чи Антонов із “Галнафтогазу” — це хороші бізнесмени, і їхній бізнес успішно розвивається і без **мас-медіі** (ХайВей, 29.09.2008).

Цей принцип написання зберігає ССІС. Та більшість словників, зокрема СІС МШ, НСІС та НСЗ фіксує перший із зазначених варіантів.

Правописні труднощі виникають і при відтворенні запозиченої лексеми *білборд* (англ. *billboard* = дошка для оголошень; рекламний щит). Відповідно до правил транскодування (транслітерації та транскрипції), англійській фонемі *l* відповідає наша літера *л* [16; 17], тож правильною є форма *білборд*, яку кодифікує НСІС [7]. Утім, у журналістських текстах можна натрапити на інший правописний варіант: *Недаремно вулиці США вже заповнююють бігборди типу Technology changes* (ДТ, 21.09.2002). Передача цієї лексеми через літеру *г* деяким носіям мови-запозичувачки досі незрозуміла. Вікіпедія та інші інтернет-джерела стверджують, що термін “*бігборд*” (велика дошка) набув поширення у країнах СНД. Це зумовлено тим, “що в країнах колишнього Радянського Союзу в 90-х роках на рекламному ринку була широко представлена компанія Big Board. Внизу на білбордах був підпис “Big Board”, внаслідок цього рекламні щити і стали називати бігбордами” [19; 20]. Цей варіант широко вживаний не тільки у медійному та рекламному дискурсах, через фонему *г* (*бігборд*) реєструє це запозичення і словник “Нові слова та значення”. Та не лише фонемна субституція спричинює варіабельне вживання запозичення у нашій мові. Друковані ЗМІ девіативно та невмотивовано використовують ще такі графічні форми: *Зображення патріарха і його цитат будуть надруковані на сорока сіті-лайтах і 20 білбордах.* — *додає депутат міської ради Валерій Веремчук, 29 років (ГПУ, 20.02.2009). Шкода, прибрали біг-борди, а як пречудово вони в бур’янах виглядали...* (ДТ, 26.07. 2003). Детермінанти цієї графічної девіації наразі імпліцитні.

Неоднотипність транскодування також характерна іншомовному запозиченню *нюсмейкер* (англ. *newsmaker*, від *news* = новини + *to make* = робити). Згідно з Державним департаментом інтелектуальної власності, англійську фонему *s* можна передавати українськими літерами *з* та *с* [16]. Така позиція зумовлює різне написання запозичення у газетних текстах. Приміром: *Не перша і навіть не друга, але далеко не остання, бодай з огляду на те, що сидить у віцепікерському кріслі, людина в країні, не в ходячи в обмежене коло нюсмейкерів від політики, він задіяний більше в недосяжних* (ВЗ, 20.04.1996). *Вони, швидше, приманка для фестивальних нюсмейкерів і пересічного глядача* (ДТ, 27.02. 2010). Окрім зазначених варіантів, в українському дискурсі високочастотними є такі форми: *нюс-мейкер, нюоз-мейкер*. Попри правописну поліваріантність лексеми у медіатекстах, словники іншомовних слів (СІС МШ, НСІС) кодифікують її тільки в одній формі: *нюс-мейкер*. З огляду на це можна констатувати, що нормування цієї словосполучки охоплює не лише проблеми транскодування й транслітерації, а й графічне написання компонентів запозичення (разом або через дефіс).

Другою субпроблемою є наслідування правописних традицій мови-джерела запозичення, зокрема **подвоєння приголосних**. Нашій правописній системі це не властиво, за винятком деяких загальних назв. Утім, у пресі 1998-го року можна зауважити таку графічну девіацію: *Маємо на увазі самміт-99, або шосту зустріч президентів країн Центральної Європи, яка відбудеться у травні наступного року* (ВЗ, 30.06.1998). Ось що з цього приводу каже О. Пономарів: “Ініціатори “збагачення” нашої мови не зважають на її закони, зокрема правописні. Уводячи непотрібне англійське *summit* (верхівка, верх) замість усталеного дипломатичного вислову *зустріч на найвищому рівні, зустріч верхівки*, забува-

ють, що в українській мові подвоєння приголосних у словах іншомовного походження, як правило, не зберігається, і пишуть *самміт* замість *саміт*” [9, с. 126]. Згодом ця лексема графічно та граматично засвоїлась у нашій мові, тож її написання у медіатекстах відповідає чинному правопису. Приміром: *Ми всі ще чудово пам'ятаємо, що від Бухарестського саміту Київ хотів тільки ПДЧ* (ДТ, 05.04.2008).

Третьою субпроблемою є графічна передача запозичених словосполучень, тобто їх написання **разом, окремо** або **через дефіс**. Зокрема й лексикографічні праці систематизують та кодифікують кілька правописних варіантів. Візьmemo до прикладу лексему *онлайн* (англ. on line = на лінії). Попри морфологічну асимільованість принцип її написання досі неусталений: *Всі пішли в онлайн!* (ДТ, 24.04.2010). *Нею можна здійснювати як онлайніві транзакції, так і офлайніві* (ДТ, 19.05.2007). *Організація он-лайнівого режиму роботи державного апарату дозволить значно прискорити бізнес-процеси в нашій країні* (ДТ, 05.01.2002). У двох графічних варіантах це запозичення фіксують і лексикографи, мотивуючи це так: “оскільки відбір саме тієї або іншої форми слова — тривалий процес у мові”, то “нові лексеми можуть наводитися у різному написанні (*лайфо* і *ліфо*, *он-лайн* і *онлайн тощо*)” [3, с. 4]. Утім, деякі словники подають лише один варіант: НСЗ і ТМСЖ — разом, а НСІС — через дефіс.

Правописною невнормованістю характеризується і запозичення *дежавю* (фр. *déjà vu* = уже бачив). Оскільки жоден з варіантів не кодифікують словники, немає усталених правил щодо відтворення новітніх запозичень, більшість громадян, зокрема й журналісти, вживає всі можливі форми. Приміром: *Відчуття дежа-вю у Дрездені охопило мене відразу ж, щойно я потрапив у наукове містечко з характерними будівлями НДІ на вулиці Альберта Ейнштейна* (ДТ, 20.05.2006). *Драматичне дежа вю* (ЛГ, 23.05.2008). *Уся азаровська рать — суцільне дежав'ю...* (ВЗ, 12.03.2010). *Титанове дежавю* (ДТ, 27.03.2010).

По-різному відтворюють ЗМІ і англійську лексему *boyfriend*, що має значення “друг, хлопець”. Наприклад: *Нещодавно, — розповідав Мартінес, я познайомився з її новим бой-френдом...* (ВЗ, 11.05.1995). *Попередній бойфренд мав українські корені* (ЛГ, 01.12.2005). Останню форму варваризму реєструє словник “Нові слова та значення”.

А от популярне у публіцистичному дискурсі словосполучення *хепі-енд* (англ. *happy end* — щасливий кінець) ще у 90-х роках передавали окремо: *Не кожен замок має свій хепі енд...* (МГ, 03.02.1994). Та згодом компоненти цієї лексеми почали писати через дефіс: *Однак у реальному житті хепі-енд, дорогі товариші, трапляється набагато рідше!* (ДТ, 31.05.2003). Таку ж форму кодифікують і лексикографи (СІС, НОСУМ) [1, с. 633; 2, с. 675].

Четвертою субпроблемою є **відтворення чужомовних запозичень у двох графічних формах: українській та іншомовній**. Л. Архипенко пов'язує це з початковим етапом засвоєння, коли слово переходить від латиниці до кирилиці [6, с. 7]. Хоч ми поділяємо погляд науковця, однак її класифікація етапів адаптації не є універсальною, адже не стосується варваризмів. Приміром, англійське запозичення *business woman*, що в перекладі означає “ділова жінка” або “жінка-бізнесмен”, незважаючи на часовий проміжок, частоту вживання та ступінь засвоєння характеризується різним графічним оформленням: *Кожна бізнесвумен повинна мати бійцівські якості* (ВЗ, 29.04.1995). *І відсутність сім'ї не можна компенсувати в очах суспільства ніякими фаховими чи соціальними успі-*

хами *business woman* (ДТ, 22.03.2003). *Фігуристка, бізнес-вумен, також до списку ваших амплу можна додати письменницю* (ЛГ, 01.12.2005). Хоч запозичення не зумовлене нагальною номінативною та комунікативною потребами, останню із форм кодифікує НСІС.

Аналогічна домінанта також іманентна іншомовному вкрапленню *homo sapiens* (“людина розумна”), яке у 90-х роках ЗМІ відтворювали в українській формі, а у 2000-х — переважно графікою мови-джерела. Наприклад: *А якщо це робити правильно, то тварина може стати навіть кращою за деяких гомосапієнсів* (ВЗ, 20.04.1996). *Уже давно ні для кого не секрет: науково-технічний прогрес вивів людину (її тіло) на небезпечну доріжку, і вона все далі веде його від шляху, призначеного homo sapiens природою* (ДТ, 18.01.2003). *Новітні дослідження наукового колективу з Брістоля засвідчили, що без віри в Бога ні Homo Sapience, ні сучасне суспільство не могли б з'явитися на світ* (ЛГ, 10.09.2009).

А от журналісти “Дзеркала тижня” паралельно вводять два графічні варіанти запозичення — український і англійський, а саме: *Це також відмінність українського фаст-фуду від класичного, де, як правило, лише розігривають напівфабрикати* (ДТ, 10.04.2004). *Вітчизняний ринок швидкого харчування, або, як нині заведено його називати fast-food, почав формуватися років сім тому, коли в Україну прийшов перший зарубіжний оператор зі світовим ім'ям — McDonald's* (ДТ, 10.04.2004).

Правописною поліваріантністю у сучасній пресі також характеризується запозичена словосполучка *селф-мейд-мен* (фіксація НСІС). Приміром: *Залишмо для його майбутніх піарників відпрацювання подробиць про його походження “зі скромної шахтарської сім'ї”, про “селфмейдмен”, простих відповідей на складні запитання, чому він часто виграє, а його конкуренти не дуже* (ДТ, 28.07.2001). *Адже автор із незначеною досі пристрасстю описує процес становлення “героя нашого часу”, людини, понівеченої долею, тої, яка не здалася й продовжує мислити “self-made-man”, що протистоїть моральним настановам соціуму, героя, що пройшов крізь горнило епохи змін* (ДТ, 30.04.2004).

Відомий латинський вислів *terra incognita*, у лінгвальній системі нашої мови, здебільшого відтворюють латинською графікою: *Україна — не “terra incognita”* (ЗВУ, 30.08.1991). *Україна для європейців — terra incognita* (ЛГ, 05.07.2009).. Лише онлайн-видання “Ua-reporter.com” фіксує такий варіант: *Нижній Земплін — русинська terra incognita в сусідній із Закарпаттям Угорщині* (Ua-reporter.com, 03.05.2006).

Розвиток інформаційних технологій, а зокрема мобільного зв'язку та комп'ютерних мереж, зумовив появу у нашому лексиконі *смс* (*sms*). У журналістських текстах можна зафіксувати такі форми написання цієї лексеми: *Британські класики по... sms* (ЛГ, 31.01.2006.). *У країні налічується 207 мільйонів власників мобільних телефонів, багато з яких передплачують послуги SMS: зведення останніх новин, чати і навіть курси англійської мови* (ДТ, 14.01.2006). *Щоб перевірити, в якому списку є ІМЕІ цього апарату, треба надіслати sms-повідомлення своєму оператору на короткий номер 307* (ЛГ, 30.06.2009). *Це знак близького падіння влади, — написала Марія Василівна sms-повідомлення кореспонденту “ГПУ”* (ГПУ, 02.04.2009). Трапляється у мові преси і транслітерована форма запозичення, характерна для розмовного мовлення: *У хід іде все: есемески, дзвінки, подарунки, освідчення* (ДТ, 15.11.2008). З наведених конкуре-

нтних номінацій для позначення одного концепту, кодифікована лише одна форма: *смс-повідомлення* (НСЗ).

Висновки. Аналізуючи процес нормування та кодифікації іншомовних слів в українському лексиконі, можна виокремити низку проблемних аспектів. По-перше, одночасне використання харківського, скрипниківського та інших видів правопису спричиняє орфографічну варіабельність та комплікує носіям мови-сприймача принцип відтворення запозичень. По-друге, іманентна невнормованість власних правописних традицій, інваріантність правописної варіабельності, неповна акустична відповідність між іншомовними та українськими звуками, амбівалентність наукових позицій стосовно фонетичної субституції деяких іншомовних лексем призводять до орфографічних аберацій (неточностей) та комунікативного-стилістичного дисбалансу. Третьою домінантою правописної поліваріантності є наслідування принципу написання російської мови чи мови-запозичувачки. З огляду на те, що український правопис не містить універсальних правил та чітких орфографічних норм щодо відтворення іншомовних лексем у національному лексиконі, журналісти і лексикографи стикаються з труднощами їх передачі та вдаються до всіх можливих варіантів, подекуди навіть порушуючи усталені мовні норми. Аналізована проблема потребує ґрунтовного доопрацювання в науковому дискурсі, адже обов'язок мовознавців — виробити чіткі правила стосовно написання запозичених слів та словосполук, враховуючи всі субпроблемні аспекти.

1. *Архипенко Л. М.* Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця ХХ — початку ХХІ ст.) : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.01 / Л. М. Архипенко ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. — Х., 2005. — 20 с.
2. *Вакуленко М. О.* Наукові засади відтворювання запозичених та іншомовних слів: інваріантна транскрипція і транслітерація / М. О. Вакуленко // Вісник Книжкової палати. — 2002. — № 10 (40). — С. 130–139.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. Ред.. В. Т. Бусел. — К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2004. — 1440 с.
4. *Горбачевич К. С.* Вариантность слова и языковая норма / К. С. Горбачевич. — Л., 1978. — 238 с.
5. *Клименко Н. Ф.* Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: монографія / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк. — К.: Видав. дім Дмитра Бураго, 2008. — 336 с.
6. Новий орфографічний словник української мови / уклад. : А. Івченко. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2007. — 712 с.
7. Новий словник іншомовних слів : близько 40 тисяч слів і словосполучень / Л. І. Шевченко, О. І. Ніка, О. І. Хом'як, А. А. Дем'янюк ; за ред. Л. І. Шевченко — К. : Арій, 2008. — 672 с.
8. Нові слова та значення : словник / Ін-т укр. мови НАН України; уклали : Л. В. Туровська, Л. М. Василькова. — К. : Довіра, 2009. — 271 с.
9. *Пономарів О. Д.* Культура слова: Мовностилістичні поради : навч. посібник. 2-ге вид., стереотип. / О. Д. Пономарів. — К. : Либідь, 2001. — 240 с.

10. Словник іншомовних слів / уклад. Л. О. Пустовіт та ін. — К. : Довіра, 2000. — 1018 с.
11. Словник іншомовних слів / уклад. : С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. — К. : Наук. думка, 2000. — 680 с.
12. Український правопис. — К. : Наукова думка, 2010. — 287 с.
13. *Яцимирська М. Г.* Термінологічний мінімум студента-журналіста / М. Г. Яцимирська. — Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. — 36 с.
14. <http://slovnyk.lutsk.ua/>
15. <http://maidan.org.ua/static/mai/1233000609.html>
16. <http://sdip.gov.ua/ua/transliteruvannja.html>
17. http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BA%D0%B0:%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0_%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B1%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F
18. http://www.bbc.co.uk/ukrainian/forum/story/2006/04/060426_h_chy_kh_debate_kk.shtml
19. <http://ckdesign.org.ua/2007/01/20/billboard/>
20. <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B8%D0%BB%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B4>

ORTHOGRAPHIC VARIANTS BORROWING IN MEDIA TEXTS: THE PROBLEMS NORMALIZATION AND CODIFICATION

Lesya Hurch

Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynyky str. 49, 79044, Lviv, Ukraine

Tel. office: (032) 239-40-31

E-mail: slovoliyb@ukr.net

The problems of normalization, stabilization and codification of foreign words on the basis of media and lexicographical articles, highlights several aspects problem and described their reasons.

Key words: foreign words, standardization, codification, transliteration, transcription, many variants, mass-media.

**ПРАВОПИСНАЯ ПОЛИВАРИАНТНОСТЬ ЗАИМСТВОВАНИЙ
В МЕДИАТЕКСТЕ: ПРОБЛЕМЫ НОРМИРОВАНИЯ И КОДИФИКАЦИИ**

Леся Гурч

Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Генерала Чупрынки, 49, 79044, Львов, Украина

Тел. оф.: (032) 239-40-31

E-mail: slovolyb@ukr.net

Рассмотрены проблемы нормирования, стабилизации и кодификации иноязычных заимствований на основе медийных и лексикографических статей; выделены несколько субпроблемных аспектов и охарактеризованы их причины.

Ключевые слова: иноязычная лексика, нормирование, кодификация, транслитерация, транскрипция, поливариантность, СМИ.

Стаття надійшла до редколегії 10.09.2011

Прийнята до друку 06.11.2011